

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 12. Quid præterea notandum sit circa Missas pro stipendio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

bet iustum, quod lege vel consuetudine est taxatum.

127. §. 5. Si illi, qui Missas petunt, sponte velint dare majus stipendium, frustra prohibebit Episcopus, ne sic detur, aut à Sacerdotibus acceptetur, dicent enim se non dare vel acceptare velut stipendium pinguius, sed merè ut aliquid gratis donatum, *Pelliz. Lugo, Pasq. q. 929.* Et similiter possunt Sacerdotes liberè acceptare stipendium minus taxato. Id unicum potest prohibere Episcopus, ne ex pacto plùs exigant Sacerdotes, vel solvant alii, hoc enim unum est contra reverentiam Missæ & habet speciem avaritiæ, *Lugo supra.*

128. §. 6. Sacerdos non ideo potest plùs exigere pro Missa, quòd nunc omnia ad sustentationem necessaria sint cariora, nam etiam pecunia est hoc ipso carior & rarior secundùm *Sporer n. 359.* Et saltem praxis ac Episcopi id non permittunt.

129. Q. 12. Quid præterea notandum sit circa Missas pro stipendio. R. seqq. §. 1. Quamvis n. 50. dixerim probabile esse, quòd Sacerdos possit sibi retinere vel alteri applicare saltem partem fructus specialissimi, tamen celebrans pro stipendio debet habere talem intentionem, ut velit stipendium danti, hoc applicari, quod ei de jure debetur: Certum autem est, non posse ideo accipere duplicatum stipendium, nam *Alex. VIII.* damnavit hanc 8. prop. *Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licitè accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem, idque post Decretum Urb. VIII.*

130. §. 2. Quæ n. 66. & 97. dicta sunt de retinente partem

partem stipendii & curante per alium legi Missam, confirmat idem *Alex. VII.* damnans hanc
 9. prop. *Post Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, aliâ parte stipendii sibi retentâ.*

§. 3. Non tantum beneficiatus potest per alium legere Missas, dato solum ordinario stipendio, uti habet declaratio, & notavi L. 4. n. 820. sed hoc potest etiam Capellanus amovibilis. Item ille, cui commissa est celebratio Missarum perpetuarum, *Pasq. q. 970. & 973. Gob. n. 572.* ubi notat Ecclesiam vel locum, cui relinquitur Missa perpetua, si proprios Sacerdotes non habeat, teneri erigere Sacellum, qui celebret,tribuendo ipsi totum proventum istius foundationis, eo enim ipso, quod Sacerdotes non habeat, censetur eligi, ut executor vel procurator.

§. 4. Cui datur stipendium pinguius, quia putatur devotius celebrare, secundum *Pasq. q. 976.* non potest Missam alteri committere, etiamsi huic det totum stipendium, nisi impedimentum vel iusta causa excuset, quia devotio ipsius quasi in contractum ducta est: si tamen committeret æquè devoto, non videtur peccaturus; aut si etiam alteri non æquè devoto, non esset obligatio restituendi; nec facile erit mortale, quia hic excessus devotionis non est tanti.

§. 5. Si quis pro Missis dederit stipendia maiora, non præcisè intuitu Missarum, sed ex affectu speciali ad hunc Sacerdotem vel ad hoc Monasterium specialiter juvandum in sua paupertate, putant *Pasq. q. 976. & Mendo diff. 13.*

n. 80. Missas posse committi aliis Sacerdotibus pro ordinario stipendio, excessu retento, cum hic non sit species turpis lucri: sed *Steph.* meritò hoc tantum admittit, si constituens hunc suum specialem affectum verbis expresserit.

134. §. 6. Si Cajo incumbat hodie legere Missam, pro qua accipit tres solidos, & petat à Titio, ut pro se legat, spondens se cras lecturum pro Titio, qui pro sua crastina Missa tantum duos solidos accipit, hoc videtur licere, quia in hoc fit tantum permutatio Missarum & dierum.

135. §. 7. Qui contra prohibitionem, partem stipendii retinet, & facit Missas legi per alium, peccat graviter vel leviter pro quantitate partium stipendii, quas retinet, estque probabilius teneri ad restitutionem faciendam illis, qui Missas legunt, aut saltem qui constituit, uti notat *Pasq.* q. 969. quia pecuniam acceperat, non ut constitueret Missas pretio, quo posset, sed tantum ut acquireret eam titulo celebrationis, ergo quod retinet, quando non celebrat, retinet sine titulo, ergo injustè; alter autem qui celebrat, hoc ipso habet jus ad stipendium, *Du Bois* ad prop. damnatas n. 232.

136. §. 8. Putant *Lugo* & *Aversa* q. 11. §. 17. §. sexto; si alter, cui Missa committitur, sit contentus, etiam si retineatur pars stipendii, nihil peccari, quia sicuti potuit obligationem legendi admittere gratis, ita potest pro minore stipendio: sed rectè monent *Diana*, *Steph.* t. 5. d. 5. n. 71. *Pasq.* q. 975. in praxi hoc periculosum esse, nam communiter fiet, ut alteram partem remittat, quia timet, ne in futurum non committantur sibi Missæ, vel videatur ingratus, adeoque potius coactè cedit juri suo.

§. 9.

§. 9. Quod dictum est n. 69., non posse per 137.
 unam Missam satisfieri pluribus obligationibus,
 declarat idem *Alex. VII.* damnans hanc 10.
prop. Non est contra iustitiam pro pluribus Sacrificiis
stipendium accipere & Sacrificium unum offerre :
Neque etiam est contra fidelitatem, etiamsi promit-
tam promissione etiam juramento firmata danti sti-
pendium, quòd pro nullo alio offeram. Posset tamen
 Papa facere, ut additis in una Missa pluribus
 Collectis satisfaceret pro pluribus Missis, supplen-
 do de thesauro Ecclesiæ fructum, qui per Mis-
 sas obtineretur, & totus per Collectas non po-
 nitur, *Pasq. q. 1151. Aversa §. Rursus.* Proba-
 bilius tamen est, quòd in Missa pro stipendio li-
 citè addatur Collecta pro aliquo alio, sicuti in
Memento licitè oro pro alio, hoc enim nihil
 præjudicat stipendianti, ita plures, cum *Gob. n.*
154. contra Bonac. & alios.

§. 10. Ordinariè non excusat paupertas Sa- 138.
 cerdotis, ut accipere possit plura stipendia pro
 una Missa, *Gob. n. 568. & doctè Sylvius p. 1. v.*
Missæ casu 2. Nequidem si paupertas sit gravis,
Henao à n. 1466. contra Th. Hurt. & Steph. n. 66.
 Addit tamen *Henao à n. 1484.* constitutum in
 extrema necessitate id posse; probatque *Steph.*
 ex eo, quia probabile est Sacrificium oblatum
 pro multis æquè prodesse singulis, ac si offerre-
 tur pro unico, sed ratio ista nihil evincit, quia
 secundum dicta n. 47. hoc valde incertum est,
 & si verum non sit, probabilitas non faciet, ut
 Missa ita profit singulis, ergo Sacerdos exponit
 se periculo formali defraudandi proximum.
 Itaque ideo tum licebit; pro una Missa accipere
 plura stipendia, quia extrema necessitas facit
 omnia communia, & magis convenit, ut acci-

piat necessaria ab illis, pro quibus Missam offert, quàm ab aliis, in quorum utilitatem nihil facit.

139. §. 11. Quamvis multi & graves AA. apud *Pasq.* q. 942. antehac docuerint, si quis acceptarit stipendia incongrua, minora taxato, non ideo teneri legere tot Missas, sed posse reducere ad numerum taxæ ordinariæ, tamen oppositum nunc tenendum est, secundum dicta n. 76. & 91. Imò in dubio, an acceptando decem incongrua stipendia intenderit se obligare ad decem Missas, tenetur ad decem, etiamsi sit pauper, quia per acceptationem jus est aliis acquisitum, & ipse sibi imputet, quòd acceptarit, *Pasq.* q. 943. *Aversa* §. Quòd si, qui addit, quando offeruntur incongrua stipendia, posse admonere dantem de incongruitate, & sic ex ejus consensu posse Missas reducere ad taxam ordinariam. Quòd si quis pecuniam acceptarit pro Missis absque præscripto harum numero, satisfacit numerando eas juxta taxam ordinariam stipendii, quamvis in illa regione à quibusdam acceptetur pro Missa stipendium minus taxato, *Pasq.* q. 944. Similiter si putavit in pecunia data esse decem stipendia, & postea invenit tantum esse octo, tenetur tantum ad octo Missas, quia non consensit in plures, quàm essent stipendia, *Pasq.* q. 945. Putat tamen *Aversa* §. Et similiter, admonendum eum, si fieri potest, qui stipendia dedit. Si verò inscius admiserit monetam adulterinam, vel eo tempore statim ubique decedentem de valore, potest reducere ad numerum justi stipendii.

140. §. 12. Sacerdos non potest accipere duplex stipendium ex eo, quòd uni applicet Missam, alteri

alteri Indulgentias, v. g. altaris privilegiati, qui enim pro tali Missa vel indulgentia dat stipendium, petit sibi applicari utrumque, sicque fieri judicant omnes communiter, ergo ad hoc tenetur ex fidelitate saltem, *Lezana, Steph. n. 65.* Hinc etiam quando acceptasti stipendium ordinarium pro Missa, ubi voles, celebranda, non potes petere majus, quia celebrabis in altari privilegiato, applicaturus Missam Defuncto, uti contra *Bordon.* probabilius tenent *Tamb. & Gob. n. 511.* Si tamen stipendium acceperis pro Missa, ubi & quando voles, celebranda, & roget te aliquis, ut te obliges ad celebrandum certo loco vel tempore, putant *Caram. & Gob. n. 556.* te posse pro hac obligatione aliquid accipere, & quidem, si consuetudo non taxarit aliquid certum, quintam partem ordinarii stipendii, quia obligatio & onus illud videtur pretio æstimabile, possuntque videri dicta n. 124.

§. 13. Quamvis certum esset ab aliquo non peti nisi unum fructum, v. g. satisfactorium pro Defunctis, & non impetratorium, tamen adhuc rectè dicit *Pasq. q. 949.* illicitum esse acceptare secundum stipendium, nisi fortè liberaliter offeratur, quia qui dat ordinarium stipendium, illi debetur uterque fructus, qui saltem ejus amicis vel ipsimet aliter proderit, *Gob. n. 155.* Si tamen convenerit de fructu specialissimo aut alia parte fructus non petiti applicanda tertio, ut ei profit, quantum potest, posse aliquid ideo sumi, notat *Gob. n. 512.*, dummodo admoneat dantem de incertitudine, an ei profit talis applicatio. Non potest tamen aliquid peti pro fructu ex opere operantis, uti contra *Cón.* notant *Aversa l. 18. §. imò & Gob. n. 510.* Nec

pro lectione plurium collectarum, nec pro majori devotione; quod ultimum, etsi asserant *Palud. Silv. Comit.*, tamen communiter rejiciuntur, *Pasq. q. 957.*

142. §. 14. Potest quis in Natali Domini pro tribus Missis acceptare tria stipendia, *Pasq. q. 906. Aversa f. 18.* An autem obligatus quotidie celebrare, possit aliquando abstinere, aut quando abstinere potest, si celebret, pro ea Missa acceptare stipendium, dictum est l. 4. à n. 840.

143. §. 15. Si alicubi sit penuria Sacerdotum, aut difficilius haberi possit, qui legat, v. g. die festivo, putant aliqui plus peti posse pro stipendio, sed meritò contradicit *Gob. n. 509.*, est enim species simoniæ & quasi venditio Missæ; sicuti si majus pretium petatur pro merce, quia plures sunt, qui petunt, & pauciores qui vendunt.

144. §. 16. Sacerdotes in diebus illis, quibus tenentur celebrare ratione Beneficii, Capellaniæ vel legati, non possunt acceptare aliud stipendium pro Missa talis diei, uti dictum est n. 92. limitat *Barb. De off. Parochi c. 11. n. 13.*, nisi in fundatione expressè ponatur, aut aliunde sciatur, quòd non teneatur Sacrificium applicare Fundatoribus. Quid autem præsumendum sit, si in fundatione Missarum expressè non præscribatur quoties vel ab quam intentionem sit celebrandum, dixi l. 4. à n. 831. Item an Parochus possit accipere stipendium pro Missa, quando tenetur celebrare, dixi l. 3. p. 1. n. 762. potestque videri etiam *Aversa §. Alii*, ubi probabiliter docet non semper, quando tenetur celebrare, teneri applicare parochianis.

145. §. 17. Sacerdos, qui celebrat in quodam loco,

loco, v. g. in templo Monialium, si ideo stipendium habeat ab ecclesia vel Monialibus, non potest recipere aliud stipendium pro applicatione talis Missæ, uti à pari colligitur ex dictis n. 92. Si tamen alio titulo obligetur ad celebrandum, v. g. pro ornatu templi vel ut homines Missam audiant, *Suar. Fasq. Lugo* alique multi cum *Pasq. q. 908. & Aversa l. 17. §. Admittendum.*, dicunt pro applicatione talis Missæ posse accipere stipendium, quia hoc nullibi prohibetur, & applicatio mansit ipsi libera. Et idem intelligunt eidem AA. cum *Aversa §. Juxta* de legente Missam solennem aut conventualem, si simul non obligetur ad alium finem applicare. Docet tamen rectè *Pasq. q. 955.* pro Missa, quæ in Confessione imponitur pro poenitentia, non posse accipi stipendium, nisi Confessarius expressè addiderit applicationem fore liberam.

§. 18. Sacerdotem Societatis JESU non posse acceptare pro se vel pro alio stipendium ratione Missarum, quas legit, dixi l. 4. à n. 136. Unde si offeratur pecunia pro Missis, potest per Superiores admitti, non cum rigida obligatione, sed ut, v. g. aliquæ Missæ spatio medii anni, vel etiam singulis annis una aut altera legatur ex gratitudine & quasi fidelitate, inquit *Castrop. t. 16. d. 3. p. 11. n. 6.*, sicque declarasse *Mutium* Generalem testatur *Burgh. cent. 3. cas. 25.* Item potest pecunia admitti liberaliter & vicissim liberaliter promitti Missæ, ita tamen ut posterior promissio non sit veluti compensatio seu solutio reciproca pro stipendiis, sed ut offerenti significetur admitti titulo eleemosynæ, uti dictum est l. 4. n. 136. Item potest Sacerdos Socie-

146.

Societatis, cui pecunia offertur pro Missis legendis, dicere offerenti, Missas gratis legendas ad ipsius intentionem, & vicissim rogare ipsum, ut liberaliter applicare velit pecuniam oblatam ad hanc vel istam piam causam, sic enim ipsum, habiturum duplicatum fructum, imprimis ordinarium Missæ, non aliter ac si pro stipendio legeretur; deinde etiam cooperationis ad illam alteram piam causam.

147. §. 19. Quod dictum est n. 67., non posse absque licentia Superioris admitti nova onera Missarum; intelligitur de Missis in perpetuum. Notatque rectè *Aversa*, si alicui Ecclesiæ vel Monasterio offeratur certa pecunia cum onere celebrandi, v. g. ad 30. annos tot Missas, non esse æquum, si jam expendatur tota illa pecunia, & successoribus relinquatur solum onus celebrandi, sed saltem pars, quæ futuris oneribus respondeat, applicanda erit ad censum, aut aservanda successoribus.

148. §. 20. Docent multi, quòd colligens Missarum stipendia non possit sibi ratione laboris aliquid etiam modicum retinere, sed debere illi ab Ecclesia satisfieri: oppositum tamen tenent *Sot. Rodriq. Henriq. Vasq. Fill. Fagund. Tamb. Dicast. Pasq. q. 977.* Administratores autem Ecclesiarum nihil possunt ex stipendiis deputatis ad Missas retinere ratione expensarum pro ipsismet Missis, nisi aliunde non haberent: & tum non licet, nisi quantum postulant expensæ, relicto adhuc Missarum fundatarum numero, uti dictum est n. 95.

149. §. 21. Si moriturus determinarit pro se legi, v. g. 100. Missas, sed nihil statuerit de quantitate stipendii, hæres tenetur ad justum stipendium,

dium, non indignum qualitate Defuncti, ut ait *Schild. t. 7. c. 4. §. 2.* Quod si hæres Sacerdoti, quem putabat probum & fidelem, solverit stipendium pro Missis legendis, licet postea dubitet, an eas legerit, videtur satisfacisse, quia Defunctus censendus est tantum voluisse obligare ad dandum stipendium & curandum prudenter, quantum in se est, ut Missæ fierent, *Bar-di, Schild. supra.*

§. 22. Legatarius, si tantum sit executor vel procurator, tradere debet, quidquid legatum est pro largiori stipendio Missarum; E contra si esset verè legatarius, legans, qui voluit, v. g. singulis mensibus pro se unam Missam legi, & ad hoc destinavit stipendium superfluum, præsumitur erga legatarium exercuisse liberalitatem & donationem, hinc secundum *Pasq. q. 971.* satisfaciet, si minore stipendio Missas procuraret. Videri potest *Pasq. à q. 978.* usque ad 1116., ubi plura habet de legatis Missarum. Occasione autem hinc dictorum resolvuntur seqq. casus.

§. 23. Titius testator assignatis 100. florenis voluit fundari in perpetuum Missam anniversariam pro se in Monasterio aliquo: superior Monasterii re malè intellectâ indixit Religiosis tot Missas statim legendas, quot respondebant isti pecuniæ; *Queritur*, an hæres teneatur solvere hæc stipendia, & nihil ominus fundare anniversarium. *Respondeo* 1. Si hæres non fecerit legi eas Missas, non tenetur pro eis lectis dare stipendium, sed sibi imputet ille Superior, quod sine mandato processerit. 2. Si hæres fecerit legi, aut, licet non fecerit legi, si pro lectis Missis dare velit stipendia, nihilomi-

nus

150.

151.

nus tenetur instituere anniversarium, quia ita voluit testator. *Nec obstat*, quod utilius esset testatori statim pro eo legi tantò plures Missas, *nam* hoc dato, non est in potestate hæredis, imò nec semper Episcopi, piam testatoris voluntatem convertere in aliquid etiam evidenter melius, sed fieri debet determinatè hoc, licet minus bonum, quod testator fieri voluit, uti dicitur l. 4. n. 841. & 847., maximè cum potuerit hoc intendere, tum ad retinendam semper suam memoriam, tum ut securis temporibus Missa illa annuè legenda prodesset, si non ipsi, saltem aliis de familia mortuis aut morituris.

152.

§. 24. Cajus ex legato 100. florenorum tenebatur curare singulis annis Missam pro testatore, & quia id per plures annos non potuit ob bellica tempora, *Quæritur*, an nunc, dum potest, teneatur facere suppleri anniversaria prætermissa. *Respondeo*, *Gobat* tr. 3. post n. 636. litt. b. & seqq. negat, 1. quia tale legatum habet se sicuti res locata, uti notant *Barb.* & alii, si autem res locata nullos afferat fructus, non debetur ulla pensio, ergo. 2. Talis obligatio curandi annuam Missam videtur esse affixa anno, ergo hoc elapso, illa desinit. 3. Talis videtur esse prudens interpretatio voluntatis in testatore, quod tantum intenderit obligare ad annua stipendia Missæ, quando ex tali legato provenirent.

153.

§. 25. Quando quis à 10. hominibus accepit 10. stipendia, an teneatur sigillatim pro singulis applicare singulas Missas, an verò sufficiat in confuso: Item, an possit in 10. illis Missis applicare singulis decimam partem cujusvis Missæ, dicitur n. 209. & 210.

Q. 13.